LISÄSELVITYS VM UJ 3/2022 vp – U 72/2021 vp

Hei,

Perjantain kuulemisessa ajanpuutteen vuoksi en pystynyt vastaamaan ed. Kallin esittämään kysymykseen kokonaisuudessaan.

Kun kysymys Suomen erityispiirteiden huomioimisesta nousi esille ed. Kallin kysymyksessä sekä eräissä asiantuntijalausunnoissa tässä vielä tiivistetysti vastaukseni valiokunnalle:

Onko Suomen rahoitusmarkkinoiden ominaispiirteet huomioitu riittävällä tavalla?

Keskeisiä Suomen rahoitusmarkkinoihin liittyviä erityispiirteitä ovat:

- asunto-osakeyhtiömalli ja niille myönnettävät lainat (ns. taloyhtiölainat)
- yhteenliittyminä toimivien osuus- ja säästöpankkien merkittävä markkinaosuus
- kiinnitysluottopankkitoiminta eli katettujen joukkolainojen hyödyntäminen pankkien varainhankinnassa
- yritysluotonanto sellaisille yrityksillä, joilla ei ole luottoluokitusta

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on viitattu myös asuntoluotonantoon Suomen rahoitusmarkkinoiden erityispiirteenä. Pankkien rooli asuntoluotonannossa on merkittävä kaikissa EU-maissa, joten tätä ei varsinaisesti voida pitää Suomen pankkisektorin erityispiirteenä.

Miten nämä erityispiirteet on huomioitu?

- taloyhtiölainojen huomiointi: valtioneuvoston kannassa lähdetään siitä, että taloyhtiölainat tulee vakavaraisuusvaatimusten näkökulmasta lähtökohtaisesti rinnastaa asuntoluottoihin voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti
- osuus- ja säästöpankkien asema: Valtioneuvoston kannassa on omaksuttu lähtökohtana, että ehdotettua riskipainolattia sovellettaisiin ainoastaan ryhmittymätasolla, eikä jokaisen yksittäisen pankin tasolla. Tämä mahdollistaa pääoman tehokkaamman hyödyntämisen Suomen pankkimarkkinoilla tyypillisille toimijoille.
- kiinnitysluottopankkitoiminta: Valtioneuvoston kannassa lähtökohtana, että sääntelyuudistukset eivät saisi vaikuttaa negatiivisesti tämän tyyppisiin liiketoimintamalleihin. Kokonaisriskipainolattian soveltaminen ryhmittymätasolla merkittävää myös kiinnitysluottopankkitoiminnan kannalta

Kokonaisriskipainolattian asettamiseen liittyvien siirtymäaikapoikkeusten ja tarkastelulausekkeen merkitys

Keskeinen tapa, jolla komission esityksessä on pyritty puuttumaan kokonaisriskipainolattian asettamisesta mahdollisesti aiheutuviin ei-toivottaviin vaikutuksiin on vuosiin 2030-2032 ulottuvat siirtymäajat, jotka on kuvattu tarkemmin valtioneuvoston kirjelmässä ja valiokunnalle toimitetussa esittelyaineistossa. Siirtymäajan poikkeukset ovat neutraloivat kokonaisriskipainolattian asettamisen vaikutuksia tehokkaasti, mitä on kuvattu tarkemmin valtioneuvoston kirjelmässä ja valiokunnalle toimitetussa esittelyaineistossa.

Komissio esittää lisäksi siirtymäaikojen poikkeuksiin liittyviä erillisiä tarkastelulausekkeita, joiden mukaan se tulee arvioimaan kokonaisriskipainolattian asettamisesta aiheutuvia vaikutuksia ja tekee tämän arvion perusteella tarvittavat lainsäädäntöehdotukset ennen siirtymäaikojen päättymistä. Esitetty tarkastelulauseke on varsin tarkkarajainen toimeksianto.

Valtioneuvoston täsmennetyssä kannassa lähdetään siitä, että näitä siirtymäaikoja voidaan tarkastella neuvottelujen kuluessa. Koska siirtymäaikoihin liittyvät poikkeukset on omaksuttu komission ehdotuksessa

sääntelytekniseksi ratkaisuksi neutraloida kokonaisriskipainolattian asettamisen vaikutuksia pankeille, on myös neuvottelustrategian näkökulmasta tehokkainta pyrkiä vaikuttamaan ehdotuksen tähän osioon. Tämä on keskeistä valtioneuvoston kannaksi asetetun Suomen neuvottelutavoitteen - neuvotteluratkaisu, joka tukee sekä rahoitusvakautta että talouskasvua Suomen erityispiirteet huomioiden – saavuttamisen kannalta.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa nousi esille myös valiokunnan aiemmassa lausunnossa yhtenä sääntelyvaihtoehtona viitattu ehdotus siirtymäajan poikkeusten säätämisestä pysyviksi. Kuten valtioneuvoston jatkokirjelmän taloudellisia vaikutuksia koskevassa jaksossa ja valiokunnalle toimittamassani esittelymateriaalissa todetaan, tällainen toimenpide neutraloisi tehokkaasti kokonaisriskipainolattian asettamisen vaikutukset. Käytännössä tämä toisaalta tarkoittaisi, että tätä finanssikriisin jälkeen maailmanlaajuiseksi sovittua sääntelyuudistusta ei toimeenpantaisi EU:ssa tosiasiallisesti lainkaan. Sääntelyteknisenä ratkaisuna tällaisen muutoksen tekeminen olisi sinänsä teknisestä näkökulmasta mahdollista toteuttaa, mutta olisi luonteeltaan hyvin pitkälle menevä ratkaisu ja ristiriidassa ehdotuksen peruslähtökohtien kanssa. Edellä todetuin tavoin täsmennetyssä valtioneuvoston kanssa on nyt lähdetty siitä, että Suomen tavoitteena oleva tasapainoinen neuvottelutulos voidaan saavuttaa muun ohella eri siirtymäaikojen pituutta tarkastelemalla.

Yt. Jaakko Weuro

Jaakko Weuro
lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö

Valtiovarainministeriö, rahoitusmarkkinaosasto
Snellmaninkatu 1A, 00023 Valtioneuvosto
jaakko.weuro@vm.fi / 0295 530 322
www.vm.fi